

กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- ▶ คลองสวยน้ำใส
- ▶ คุณภาพน้ำจากสถานีตรวจวัดคุณภาพน้ำแบบอัตโนมัติ
- ▶ การบริหารจัดการขยะและน้ำเสียแบบบูรณาการ
- ▶ การเรียกคืนซากแบตเตอรี่โทรศัพท์มือถือ
- ▶ อลูมิเนียม...สร้างฝันคนพิการ
- ▶ คุณภาพอากาศ
- ▶ ก๊าซแอมโมเนียรั่ว...อีกแล้ว
- ▶ สถิติการตรวจแหล่งกำเนิดมลพิษ
- ▶ สถิติเรื่องร้องเรียน

ชักทาย...

สวัสดิ์ค๊ะ หมายเหตุมลพิษ จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่สถานการณ์มลพิษในด้านต่างๆ ให้สาธารณชนทราบ และยังเป็นเวทีให้นักวิชาการในกรมควบคุมมลพิษ (คพ.) ได้มีโอกาสเขียนบทความทางวิชาการมาลงตีพิมพ์ ฉบับนี้ ก็เป็นฉบับที่ 3 แล้ว ต้องขอขอบคุณนักวิชาการหลายๆ ท่านที่เอื้อเฟื้อ ข้อมูล รูปภาพและบทความ ทำให้หมายเหตุมลพิษ ซึ่งเป็นจดหมายข่าวของ คพ. เป็นรูปเป็นร่างขึ้นมา

แม้ว่าในช่วงที่ผ่านมา ประเทศไทยจะประสบปัญหามากมาย ไม่ว่าจะเป็นปัญหาความแห้งแล้ง หรือปัญหาความไม่สงบทางภาคใต้ แต่ในฉบับนี้ หมายเหตุมลพิษ เรามีบทความดีๆ เรื่อง "อลูมิเนียม...สร้างฝันคนพิการ" ซึ่งเป็นโครงการที่กรมควบคุมมลพิษร่วมกับมูลนิธิขาเทียมในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี บริษัทเอกชน และสถานศึกษาดำเนินการรวบรวมวัสดุอลูมิเนียมเพื่อจัดทำขาเทียมและไม่ทำพระราชทาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ เนื่องในวโรกาสทรงพระเจริญพระชนมพรรษา ครบ 72 พรรษา

นอกจากเรื่อง "อลูมิเนียม...สร้างฝันคนพิการ" แล้ว หมายเหตุมลพิษฉบับนี้ ยังได้นำเสนอเรื่องที่น่าสนใจอีกหลายเรื่อง คพ. หวังเป็นอย่างยิ่งว่า เนื้อหาสาระในจดหมายข่าวแต่ละฉบับ จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้อ่านทุกท่าน หากผู้อ่านท่านใดประสงค์จะเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ หรือรูปแบบการนำเสนอของหมายเหตุมลพิษ โปรดส่งคำแนะนำมาได้ตามที่อยู่ด้านหลังนะคะ

ข่าวประชาสัมพันธ์

เสียงดัง...ซ่อมได้

"มอเตอร์ไซด์ สามล้อ รถเมลล์...เสียงดัง"

จับปรับทั่ว กทม. และปริมณฑล ดีเดย์วันแรงงาน 1 พฤษภาคม 2549

ปัจจุบัน...พบว่าปัญหามลพิษทางเสียงส่วนใหญ่มาจากรถจักรยานยนต์ โดยจำนวนรถจักรยานยนต์ที่จดทะเบียนใช้งานในกรุงเทพฯ มีถึง 2.7 ล้านคัน จากปัญหาดังกล่าว กรมควบคุมมลพิษ (คพ.) จึงมีโครงการ "รณรงค์การใช้รถจักรยานยนต์ที่มีระดับเสียงอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน" ซึ่งเป็นโครงการต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2548 - 2550

โดยในปี 2548 ได้มีการอบรมผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์รับจ้างในเขตจตุจักร ญาไท ลาดพร้าว ห้วยขวางและบางซื่อ รวม 70 คน และเจ้าหน้าที่ตรวจวัดระดับเสียงจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน 3 รุ่น (150 คน) มีการประชาสัมพันธ์โครงการทางสื่อต่างๆ ติดสติ๊กเกอร์ท้ายรถตู้ของ คพ. จัดกิจกรรมรณรงค์การใช้ท่อไอเสียรถจักรยานยนต์ที่ได้มาตรฐาน ระหว่างวันที่ 20 เมษายน - 20 พฤษภาคม 2548 และระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน - 31 สิงหาคม 2548 เริ่มบังคับใช้กฎหมาย โดยตรวจจับรถจักรยานยนต์ที่มีเสียงดังเกิน 95 เดซิเบลเอ ปรับ 500 บาท และติดสติ๊กเกอร์ "ห้ามใช้ชั่วคราว" ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2548 บริเวณหน้าโรงพยาบาลเทียนฟ้า ถนนเยาวราช กทม. ผลการตรวจจับรถจักรยานยนต์เสียงดัง ระหว่าง 1 มิถุนายน - 31 ธันวาคม 2548 มีรถจักรยานยนต์ถูกสั่งห้ามใช้ชั่วคราว รวม 1,184 คัน มายกเลิกคำสั่งแล้ว 723 คัน คิดเป็นร้อยละ 61

ในปี 2549 คพ. จะทำการขยายผลจับปรับรถเสียงดังไปยังรถประเภทอื่น เช่น รถสามล้อเครื่อง รถเมลล์ ดีเดย์ 1 พฤษภาคม 2549 ท่านสามารถนำรถของท่านไปตรวจวัดระดับเสียงได้ที่สถานตรวจสภาพรถเอกชน (ตรอ.) และซ่อมบำรุงหรือเปลี่ยนท่อไอเสียเพื่อลดเสียงได้ที่สถานประกอบการคลินิกไอเสีย

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีนโยบายในการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมเชิงรุก เพื่อฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำต่างๆ ซึ่งความเสื่อมโทรมของคุณภาพน้ำคลองทั่วประเทศเป็นปัญหาที่สะสมมานาน ทำให้ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ อีกทั้งยังทำให้สูญเสียทัศนียภาพและส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชุมชน ปัญหาน้ำเน่าเสียเกิดจากคลองเป็นที่รองรับของเสียจากแหล่งกำเนิดต่างๆ (ชุมชน

เกษตรกรรม และอุตสาหกรรม) ที่ไม่ได้รับการบำบัด หรือบำบัดไม่ได้ตามมาตรฐานก่อนระบายลงสู่แหล่งน้ำที่เชื่อมต่อกัน

โครงการคลองสวย น้ำใส หรือ Clean and Green City เป็นโครงการตามนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (นายยงยุทธ ดิยะไพรัช) เพื่อดำเนินการเชิงรุกในการจัดการสิ่งแวดล้อมและแก้ไขปัญหามลพิษ โดยเริ่มที่ชุมชนหรือประชาชนในพื้นที่ให้เข้ามามีส่วนร่วมดำเนินงานกับภาครัฐ เพื่อสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนและสร้างจิตสำนึกในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม จึงกำหนดให้ "คลอง" เป็นพื้นที่ดำเนินการลำดับแรก เนื่องจากอยู่ใกล้ชิดกับชุมชนมากที่สุดโดยเฉพาะชุมชนในชนบท ซึ่งอาศัยคลองในการคมนาคมและใช้น้ำสำหรับอุปโภคบริโภค

"หนึ่งจังหวัดหนึ่งคลอง" ถูกกำหนดขึ้นภายใต้นโยบายของรัฐมนตรีกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนและให้หน่วยงานส่วนภูมิภาคเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักในการดำเนินการ โดยมีหน่วยงานส่วนกลางเป็นหน่วยงานสนับสนุนและกำกับดูแล และส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มโครงการ

▶ **ผลที่ประชาชนจะได้รับ** สภาพแวดล้อมและคุณภาพน้ำในคลองมีสภาพดีขึ้น ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์คูคลอง

การจัดการเพื่อฟื้นฟูคุณภาพน้ำในคลองประกอบด้วยกิจกรรมด้านการลดปริมาณน้ำเสียและของเสียที่แหล่งกำเนิดมลพิษ การฟื้นฟูสภาพคลองให้ดีขึ้น โดยการลดปริมาณน้ำเสียจากครัวเรือน ซึ่งแนวทางการจัดการจะทำการบำบัดน้ำเสียโดยใช้ระบบอย่างง่ายสำหรับครัวเรือน รวมทั้งดำเนินการสร้างเครือข่ายรณรงค์ประชาสัมพันธ์ เพื่ออนุรักษ์คลองโดยลักษณะของกิจกรรมสรุปได้ดังนี้

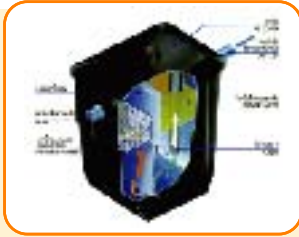

กิจกรรมที่ 1 : รณรงค์ประชาสัมพันธ์และสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน ฝึกอบรมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์แหล่งน้ำ

กิจกรรมที่ 2 : ปรับภูมิทัศน์สองฝั่งคลอง

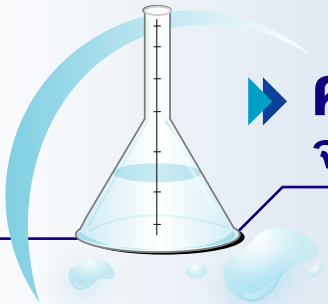

กิจกรรมที่ 3 : จัดหาและติดตั้งถังตกไขมันและถังรองรับขยะมูลฝอย

กิจกรรมที่ 4 : ส่งเสริมเครือข่ายเฝ้าระวังคุณภาพน้ำและการมีส่วนร่วมของชุมชน

คุณภาพน้ำ จากสถานีตรวจวัดคุณภาพน้ำแบบอัตโนมัติ

กรมควบคุมมลพิษ ตรวจสอบคุณภาพน้ำด้วยระบบสถานีตรวจวัดแบบอัตโนมัติ ในตัวชี้วัดพื้นฐานที่สำคัญ คือ ปริมาณออกซิเจนละลาย (DO) ความเป็นกรด-ด่าง (pH) ความนำไฟฟ้า (Electric Conductivity) และอุณหภูมิน้ำในแม่น้ำ 9 สาย ได้แก่ แม่น้ำเจ้าพระยา ท่าจีน แม่กลอง บางปะกง ป่าสัก พอง ชี มูล และตาปี ผลการตรวจสอบคุณภาพน้ำระหว่างเดือนกรกฎาคม - กันยายน 2548 สรุปได้ดังนี้

แม่น้ำสายหลักภาคกลาง

1. แม่น้ำเจ้าพระยา มีสถานีตรวจวัด 4 สถานี คือ 1) บริเวณอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ 2) บริเวณอำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 3) บริเวณจุดสูบน้ำดิบสำแลของการประปานครหลวง จังหวัดปทุมธานี และ 4) บริเวณสะพานกรุงเทพ กรุงเทพมหานคร คุณภาพน้ำส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานตามประเภทของแหล่งน้ำที่กำหนด ยกเว้นบริเวณสะพานกรุงเทพ มีค่า DO เฉลี่ย 1.8 มิลลิกรัมต่อลิตร (มก./ล.) ซึ่งต่ำกว่ามาตรฐานแหล่งน้ำประเภทที่ 4 (DO ต้องไม่ต่ำกว่า 2 มก./ล.) รายละเอียดคุณภาพน้ำดังตาราง

สถานี	ประเภทแหล่งน้ำ	ออกซิเจนละลาย (มก./ล.)		ความเป็นกรด - ด่าง		ความนำไฟฟ้า (ไมโครซีเมนต์)	
		ค่าเฉลี่ย	มาตรฐาน	ค่าเฉลี่ย	มาตรฐาน	ค่าเฉลี่ย	มาตรฐาน
นครสวรรค์ บางบาล สำแล	ประเภทที่ 2	6.1	ไม่น้อยกว่า 6	7.5	5 - 9	159	ไม่มี
	ประเภทที่ 3	4.3	ไม่น้อยกว่า 4	7.3	5 - 9	173	ไม่มี
	ประเภทที่ 3	4.1	ไม่น้อยกว่า 4	7.4	5 - 9	243	ไม่มี
สะพานกรุงเทพ	ประเภทที่ 4	1.8	ไม่น้อยกว่า 2	7.4	5 - 9	423	ไม่มี

2. แม่น้ำท่าจีน มีสถานีตรวจวัด 2 สถานี คือ 1) บริเวณเทศบาลเมืองสุพรรณบุรี และ 2) บริเวณเทศบาลตำบลนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม คุณภาพน้ำทั้ง 2 สถานี มีค่า DO ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดโดยบริเวณเทศบาลเมืองสุพรรณบุรี มีค่า DO เฉลี่ย 3.2 มิลลิกรัมต่อลิตร ต่ำกว่ามาตรฐานแหล่งน้ำประเภทที่ 3 ที่กำหนดไว้ต้องไม่ต่ำกว่า 4 มก./ล. ส่วนบริเวณเทศบาลนครชัยศรี มีค่า DO เฉลี่ยเพียง 0.9 มก./ล. ซึ่งต่ำกว่ามาตรฐานแหล่งน้ำประเภทที่ 4 ที่กำหนดไว้ต้องไม่ต่ำกว่า 2 มก./ล. รายละเอียดคุณภาพน้ำดังตาราง

สถานี	ประเภทแหล่งน้ำ	ออกซิเจนละลาย (มก./ล.)		ความเป็นกรด - ด่าง		ความนำไฟฟ้า (ไมโครซีเมนต์)	
		ค่าเฉลี่ย	มาตรฐาน	ค่าเฉลี่ย	มาตรฐาน	ค่าเฉลี่ย	มาตรฐาน
สุพรรณบุรี นครชัยศรี	ประเภทที่ 3	3.2	ไม่น้อยกว่า 4	6.9	5 - 9	190	ไม่มี
	ประเภทที่ 4	0.9	ไม่น้อยกว่า 2	6.9	5 - 9	362	ไม่มี

3. แม่น้ำแม่กลอง มีสถานีตรวจวัด 2 สถานี คือ 1) บริเวณเทศบาลเมืองกาญจนบุรี และ 2) บริเวณเทศบาลตำบลอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม คุณภาพน้ำทั้ง 2 สถานี มีค่า DO อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด (ไม่น้อยกว่า 4 มก./ล.) โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.4 และ 4.4 มก./ล. ตามลำดับ โดยสถานีอัมพวาได้รับอิทธิพลของน้ำทะเลหนุน ทำให้ค่าความนำไฟฟ้าสูงกว่าปกติ รายละเอียดแสดงในตาราง

สถานี	ประเภทแหล่งน้ำ	ออกซิเจนละลาย (มก./ล.)		ความเป็นกรด - ด่าง		ความนำไฟฟ้า (ไมโครซีเมนต์)	
		ค่าเฉลี่ย	มาตรฐาน	ค่าเฉลี่ย	มาตรฐาน	ค่าเฉลี่ย	มาตรฐาน
กาญจนบุรี อัมพวา	ประเภทที่ 3	6.4	ไม่น้อยกว่า 4	7.8	5 - 9	176	ไม่มี
	ประเภทที่ 4	4.4	ไม่น้อยกว่า 2	7.5	5 - 9	1,032	ไม่มี

4. แม่น้ำบางปะกง มีสถานีตรวจวัดอยู่ 1 สถานี บริเวณอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการตรวจวัด มีค่า DO ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด (ไม่น้อยกว่า 4 มก./ล.) โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.8 มก./ล. และมีค่าความนำไฟฟ้าสูง เนื่องจากน้ำมีการปนเปื้อนของเกลือทะเลจากอิทธิพลของน้ำทะเลหนุน รายละเอียดดังตาราง

สถานี	ประเภทแหล่งน้ำ	ออกซิเจนละลาย (มก./ล.)		ความเป็นกรด - ด่าง		ความนำไฟฟ้า (ไมโครซีเมนต์)	
		ค่าเฉลี่ย	มาตรฐาน	ค่าเฉลี่ย	มาตรฐาน	ค่าเฉลี่ย	มาตรฐาน
ฉะเชิงเทรา	ประเภทที่ 3	3.8	ไม่น้อยกว่า 4	7.3	5 - 9	13,893	ไม่มี

5. แม่น้ำป่าสัก มีสถานีตรวจวัดอยู่ 1 สถานี บริเวณอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการตรวจวัด DO มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.2 มก./ล. อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานแหล่งน้ำประเภทที่ 3 (ไม่น้อยกว่า 4 มก./ล.) รายละเอียดดังตาราง

สถานี	ประเภทแหล่งน้ำ	ออกซิเจนละลาย (มก./ล.)		ความเป็นกรด - ด่าง		ความนำไฟฟ้า (ไมโครซีเมนต์)	
		ค่าเฉลี่ย	มาตรฐาน	ค่าเฉลี่ย	มาตรฐาน	ค่าเฉลี่ย	มาตรฐาน
นครหลวง	ยังไม่กำหนด	4.2	-	7.3	5 - 9	250	ไม่มี

แม่น้ำภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

แม่น้ำในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ตรวจสอบ ได้แก่ แม่น้ำพอง แม่น้ำมูล และแม่น้ำชี โดยมีสถานีตรวจวัด 2 สถานี บริเวณอำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น (แม่น้ำพอง) และอำเภอมือง จังหวัดอุบลราชธานี (แม่น้ำมูล) คุณภาพน้ำทั้ง 2 สถานี อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน คือ มีค่า DO เฉลี่ยเท่ากับ 4.2 และ 4.3 มก./ล.ตามลำดับ รายละเอียดดังตาราง

สถานี	ประเภทแหล่งน้ำ	ออกซิเจนละลาย (มก./ล.)		ความเป็นกรด - ด่าง		ความนำไฟฟ้า (ไมโครซีเมนต์)	
		ค่าเฉลี่ย	มาตรฐาน	ค่าเฉลี่ย	มาตรฐาน	ค่าเฉลี่ย	มาตรฐาน
ขอนแก่น อุบลราชธานี	ประเภทที่ 3	4.2	ไม่น้อยกว่า 4	6.9	5 - 9	180	ไม่มี
	ประเภทที่ 3	4.3	ไม่น้อยกว่า 4	6.7	5 - 9	125	ไม่มี

แม่น้ำภาคใต้

แม่น้ำในภาคใต้ที่ตรวจสอบ ได้แก่ แม่น้ำตาปี โดยมีสถานีตรวจวัด 1 สถานี บริเวณเทศบาลเมืองสุราษฎร์ธานี ผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด โดย DO มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.2 มก./ล. แม่น้ำบริเวณนี้มีการปนเปื้อนของเกลือทะเลจากอิทธิพลของน้ำทะเลหนุน สังเกตได้จากความนำไฟฟ้ามีค่าสูง รายละเอียดในตาราง

สถานี	ประเภทแหล่งน้ำ	ออกซิเจนละลาย (มก./ล.)		ความเป็นกรด - ด่าง		ความนำไฟฟ้า (ไมโครซีเมนต์)	
		ค่าเฉลี่ย	มาตรฐาน	ค่าเฉลี่ย	มาตรฐาน	ค่าเฉลี่ย	มาตรฐาน
สุราษฎร์ธานี	ประเภทที่ 3	4.2	ไม่น้อยกว่า 4	7.0	5 - 9	2,850	-

สรุปผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำ

ผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำด้วยสถานีตรวจวัดแบบอัตโนมัติ ในช่วงเดือนกรกฎาคม - กันยายน 2548 พบว่า แหล่งน้ำที่มีปัญหาคุณภาพน้ำต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำตามประเภทของแหล่งน้ำที่กำหนด ได้แก่

1. แม่น้ำเจ้าพระยา บริเวณสะพานกรุงเทพ กรุงเทพมหานคร
2. แม่น้ำท่าจีน บริเวณเทศบาลเมืองสุพรรณบุรี และบริเวณเทศบาลตำบลนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม
3. แม่น้ำบางปะกง บริเวณอำเภอมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา

► การบริหารจัดการขยะ และน้ำเสียแบบบูรณาการ

เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2548 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) โดยการนำของนายยงยุทธ ตียะไพรัช รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้เข้าพบ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารจัดการขยะและน้ำเสียแบบบูรณาการ โดยหน่วยงานที่เข้าร่วมประชุม ประกอบด้วย สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงมหาดไทย (มท.) กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (วท.) กระทรวงพลังงาน (พพ.) และกรมควบคุมมลพิษ ซึ่งนายกรัฐมนตรีได้เห็นชอบกับแนวทางการบริหารจัดการขยะและน้ำเสียตามที่เสนอ และมอบหมายให้ ทส. ประสานกับ มท. วท. และ พพ. เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและน้ำเสียแบบบูรณาการ โดยกำหนดกิจกรรมและหน่วยงานรับผิดชอบให้ชัดเจนและนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

สาระสำคัญของแนวทางการบริหารจัดการขยะ และน้ำเสียแบบบูรณาการที่นำเสนอนายกรัฐมนตรี มีดังนี้

1. การบริหารจัดการขยะมูลฝอย

- ให้ครัวเรือนแยกขยะเป็น 4 ประเภท ได้แก่ ขยะรีไซเคิล ขยะอินทรีย์ ขยะพิษ และขยะอื่นๆ เพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่
- ให้มีการรวมกลุ่มของท้องถิ่น (cluster) เพื่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอยแบบผสมผสาน โดยเน้นการนำขยะมูลฝอยมาใช้ประโยชน์ในรูปของปุ๋ยและผลิตกระแสไฟฟ้า หรือเทคโนโลยีอื่นที่เหมาะสม ทั้งนี้ อาจแบ่งเป็นขนาดเล็ก/กลาง/ใหญ่ โดยพิจารณาจากปริมาณขยะมูลฝอย ระยะทางการขนส่ง และเทคโนโลยีที่ใช้ (ไม่จำเป็นต้องอยู่ในเขตการปกครองเดียวกัน)

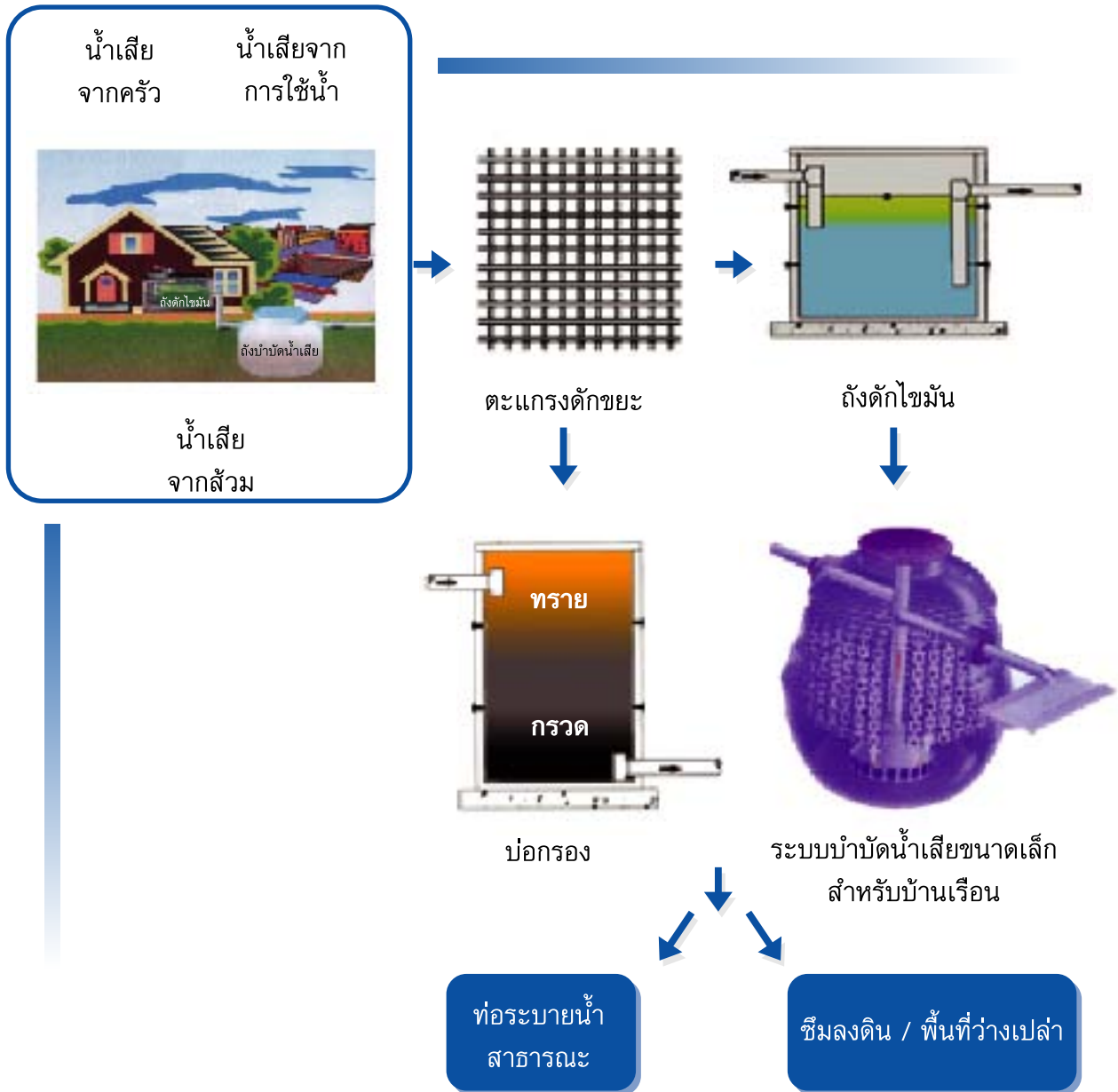
2. การบริหารจัดการน้ำเสีย

- ลดปริมาณความสกปรกของน้ำเสีย ณ แหล่งกำเนิด โดยให้บ้านเรือนและอาคารทุกประเภทมีการจัดการน้ำเสียเบื้องต้นด้วยการติดตั้งถังดักไขมันและ/หรือระบบบำบัดน้ำเสีย ณ แหล่งกำเนิด โดยเฉพาะชุมชนระดับเทศบาลตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลหรือพื้นที่ที่ยังไม่มีระบบบำบัดน้ำเสียรวม (รูปที่ 1)
- พื้นฟูและปรับปรุงระบบบำบัดน้ำเสียรวมที่มีการก่อสร้างแล้ว
- ก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวมเพิ่มเติมในพื้นที่ที่จำเป็น ได้แก่ ชุมชนที่มีคนอาศัยอยู่หนาแน่น พื้นที่ที่มีปัญหาน้ำเน่าเสีย เพราะมีกิจกรรมประเภทอื่นด้วย หรือสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ หากจำเป็นต้องมีการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวมจะต้องพิจารณาถึงรูปแบบที่เหมาะสมของระบบบำบัดน้ำเสียรวม ซึ่งเป็นระบบขนาดใหญ่ (Central Treatment Plant) หรือระบบรวมกลุ่มอาคาร (Cluster) หรือการหาพื้นที่ว่างหรือพื้นที่สาธารณะที่เป็นที่ลุ่มรองรับการระบายน้ำเสียจากชุมชนเมือง มาปรับปรุงโดยใช้วิธีบำบัดแบบธรรมชาติ

ทั้งนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีนโยบายที่จะนำแนวทางการบริหารจัดการน้ำเสียไปดำเนินโครงการนำร่องในพื้นที่ 76 จังหวัดทั่วประเทศ โดยเริ่มต้นในปี พ.ศ. 2549

รูปที่ 1 การบูรณาการ Waste to Energy

3. การบูรณาการ Waste to Energy

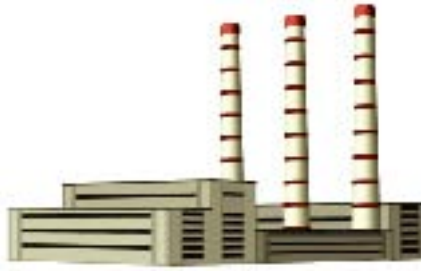
ควรมีการนำขยะมูลฝอยที่เหลือจากการแยกไปใช้ประโยชน์แล้วนำไปใช้เป็นเชื้อเพลิงในการผลิตกระแสไฟฟ้า และขายไฟฟ้าที่ผลิตได้เข้าระบบสายส่งไฟฟ้า (รูปที่ 2)

- การพิจารณาความคุ้มค่าของการจัดสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอย ให้พิจารณาค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการดำเนินงานและบำรุงรักษาระบบ (O&M) ด้วย
- การผลิตไฟฟ้าจากการเผาขยะมูลฝอยและการใช้ไฟฟ้าสำหรับการบำบัดน้ำเสียหรือการใช้ไฟฟ้าสำหรับกิจกรรมอื่น สามารถนำหน่วยไฟฟ้าที่ผลิตและหน่วยไฟฟ้าที่ใช้มาหักลบกัน โดยไม่จำเป็นต้องคิดเป็นจำนวนเงินที่มีการซื้อหรือขายไฟฟ้า เนื่องจากราคาซื้อและราคาขายไม่เท่ากัน

ขยะที่เหลือจากการใช้
ประโยชน์ นำไปใช้เป็น
เชื้อเพลิง (36% ของขยะ)

โรงงานเผาขยะ/ผลิตไฟฟ้า

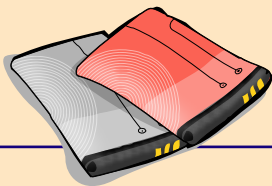

Clearing House
ทำหน้าที่ Balance
(รายรับ/รายจ่ายจากค่าไฟฟ้า)

ระบบบำบัดน้ำเสีย

รูปที่ 2 การบูรณาการ Waste to Energy

การเรียกคืน ซากแบตเตอรี่โทรศัพท์มือถือ

ปัจจุบันการใช้โทรศัพท์มือถือสำหรับติดต่อสื่อสาร มีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้น สังเกตได้จากปริมาณ เลขหมายโทรศัพท์มือถือในปี 2547 ซึ่งมี 27 ล้านเลขหมาย คาดว่าจะมีปริมาณซากแบตเตอรี่มือถือเกิดขึ้นมากถึง 21 ล้านก้อน หากไม่มีระบบการจัดการที่ถูกต้องรองรับ และยังคงมีการทิ้งซากแบตเตอรี่ฯ ปะปนไปกับขยะมูลฝอย ทั่วไป สารอันตรายและโลหะหนักภายในซากแบตเตอรี่ฯ อาจปนเปื้อนเข้าสู่ห่วงโซ่อาหารและก่อให้เกิดอันตราย ต่อสุขภาพอนามัยได้ ดังนั้น การจัดวางระบบการจัดการ ซากแบตเตอรี่ฯ ที่ถูกต้อง นอกจากจะเป็นการป้องกัน อันตรายจากซากแบตเตอรี่ฯ แล้ว ยังสามารถนำซาก แบตเตอรี่ฯ มารีไซเคิลเพื่อแยกโลหะมีค่า (โคบอลต์ ทองแดง ทอง เหล็ก) กลับมาใช้ได้อีก และยังเป็น การลด ทรัพยากรธรรมชาติอีกทางหนึ่งด้วย

ในปี 2548 กรมควบคุมมลพิษ ร่วมกับกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมจัดประกวดตราสัญลักษณ์และออกแบบกล่องรับคืนซากแบตเตอรี่ฯ จัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้พิษภัยอันตรายจากซากแบตเตอรี่ฯ จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์แก่ประชาชนในการรับคืน รวมทั้งสร้างหุ้นส่วนความร่วมมือ (Partnership Initiative) ระหว่างทุกภาคส่วน ตั้งแต่ ผู้ประกอบการ ผู้ผลิต ภาครัฐ สถาบันการศึกษา เอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการซากแบตเตอรี่ฯ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กล่าวคือ...ประชาชนผู้ทิ้งนำ ซากแบตเตอรี่ฯ มาทิ้ง ณ จุดที่กำหนด ซึ่งตั้งอยู่ใน ศูนย์บริการ ร้านโทรศัพท์มือถือ สถานที่รับชำระค่าบริการต่างๆ โดยภาคเอกชน ผู้ให้บริการเครือข่าย และ ผู้ผลิตโทรศัพท์มือถือ ได้แก่ บริษัท กสท. โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) กิจการร่วมค้าไทย-โมบาย จำกัด บริษัท แอดวานซ์อินโฟร์เซอร์วิส จำกัด บริษัท ดิจิตอล โฟน จำกัด บริษัท โทเทิลแอ็คเช็ส คอมมูนิเคชั่น จำกัด (มหาชน) บริษัท ฮัทชีสัน ซีเอที ไวร์เลส มัลติมีเดีย จำกัด บริษัท ทู คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) บริษัท ทีเอ ออเรนจ์ จำกัด บริษัท

โนเกีย (ประเทศไทย) จำกัด บริษัท โมโตโรล่า (ประเทศไทย) จำกัด เป็นผู้รวบรวมและขนส่งซากแบตเตอรี่มือถือ ส่งไปยังผู้รับกำจัดที่เข้าร่วมโครงการ ได้แก่ บริษัท บริหารและพัฒนาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จำกัด (มหาชน) บริษัท ยูนิคอร์ มาร์เก็ตติ้ง เซอร์วิสเชส (ประเทศไทย) จำกัด บริษัท โปรเฟสชั่นแนล เวสท์ เทคโนโลยี (1999) จำกัด (มหาชน) เพื่อนำไปดำเนินการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการต่อไป

นอกจากนี้ ยังมีผู้ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมซากแบตเตอรี่ฯ จากกลุ่มผู้ใช้ส่วนใหญ่ก็คือ สมาคมสถาบันอุดมศึกษาสิ่งแวดล้อมไทย ซึ่งมีสมาชิกเป็นมหาวิทยาลัยต่างๆ ทั่วประเทศจำนวน 25 สถาบัน กรุงเทพมหานคร บริษัท ผลิตภัณฑ์และวัสดุก่อสร้าง จำกัด บริษัท น้อมจิตต์ อินคอร์เปอร์เรชั่น จำกัด และบริษัท เอ็ม บี เค จำกัด (มหาชน)

เมื่อวันที่ 23 กันยายน 2548 หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เข้าร่วมโครงการดังกล่าวข้างต้น ได้ร่วมลงนามในบันทึกความร่วมมือว่าด้วยการจัดการซากแบตเตอรี่โทรศัพท์มือถือ ณ โรงแรมปทุมวันปริ้นซ์เซส โดยมี ดร.ปลอดประสพ สุรัสวดี ผู้ช่วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานในพิธี

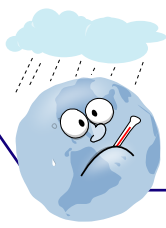

▶ อลูมิเนียม... สร้างฝนคนพิการ

การเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจของประเทศทำให้เกิดการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ในรูปแบบใหม่ๆ ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยที่ทำให้การจัดการขยะมูลฝอยเป็นปัญหามากขึ้น ขยะมูลฝอยประเภทอลูมิเนียมก็เป็นปัญหาหนึ่งที่ต้องให้ความสำคัญในการแก้ไข เนื่องจากเป็นวัสดุที่ย่อยสลายยากแต่สามารถนำกลับมารีไซเคิลได้

จากการสำรวจพบว่าในปี 2546 ขยะมูลฝอยประเภทอลูมิเนียมเกิดขึ้นทั่วประเทศประมาณ 575,700 ตัน และสามารถนำกลับมาแปรรูปใช้ใหม่ประมาณ 306,400 ตัน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 53 ของขยะมูลฝอยประเภทอลูมิเนียมทั้งหมด เมื่อเทียบจากการสำรวจปี 2544 ถึงปี 2546 เพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยร้อยละ 49 จากสถานการณ์ดังกล่าว กรมควบคุมมลพิษ ร่วมกับมูลนิธิขาเทียม ในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี และบริษัทบางกอกแคน แมนูแฟคเจอร์ จำกัด บริษัท ไทยเบเวอเรจเรจันแคน จำกัด และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินโครงการการใช้วัสดุอลูมิเนียมเพื่อจัดทำขาเทียมและไม้เท้าพระราชทาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ เนื่องในวโรกาสทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 72 พรรษา โดยมีเป้าหมายในการรวบรวมวัสดุอลูมิเนียมให้ได้ไม่น้อยกว่า 72 ตัน เพื่อลดการตกค้างขยะอลูมิเนียมที่ใช้แล้ว และกระบวนการรีไซเคิลอย่างเป็นรูปธรรม โดยนำไปผลิตขาเทียมและไม้เท้าพระราชทานเพื่อช่วยเหลือผู้พิการ สามารถลดการนำเข้าขาเทียมจากต่างประเทศซึ่งมีมูลค่าประมาณ 10,000 บาทต่อขาเทียม 1 ข้าง หากใช้วัสดุอลูมิเนียมในประเทศประมาณ 1 กิโลกรัม จะสามารถผลิตขาเทียมได้ 1 ข้าง โดยมีต้นทุนในการผลิต 700 บาทเท่านั้น ซึ่งนับเป็นการประหยัดงบประมาณของรัฐได้อีกทางหนึ่ง ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2547 ถึง เดือนกันยายน 2548 ได้ติดตั้งถังรับบริจาคอลูมิเนียม หรือ "ถังลูกป่อง" ณ ห้างบิ๊กซี ทุกสาขาทั่วประเทศ จำนวน 39 แห่ง โดยหน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษาและภาคเอกชนที่เข้าร่วมโครงการสามารถรวบรวมวัสดุอลูมิเนียมใช้แล้วได้กว่า 90 ตัน นำไปจัดทำขาเทียมพระราชทาน ซึ่งเป็นการลดปัญหาขยะตกค้างและนำวัสดุเหลือใช้เข้าสู่กระบวนการรีไซเคิลเพื่อผลิตขาเทียมและไม้เท้าสำหรับผู้พิการและคนชราได้กลับมาเดินได้อีกครั้งหนึ่ง

▶ คุณภาพอากาศ

ในช่วงเดือนกรกฎาคม - กันยายน 2548 ซึ่งเป็นช่วงฤดูฝน สารมลพิษทางอากาศทุกประเภทมีปริมาณลดลงอย่างเห็นได้ชัดเจน โดยเฉพาะฝุ่นขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน (PM10) ซึ่งเคยเป็นปัญหาในช่วงฤดูหนาว แต่ยังคงพบเกินมาตรฐานเป็นครั้งคราวในบางพื้นที่ ก๊าซโอโซนพบเกินมาตรฐานเป็นครั้งคราว ส่วนสารมลพิษประเภทอื่น เช่น ก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ ก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์และก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ ยังอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

กรุงเทพมหานคร : ในภาพรวมฝุ่นขนาดเล็กลดลง แต่ยังคงพบเกินมาตรฐานเป็นครั้งคราวบริเวณริมถนนบางสายที่มีการจราจรหนาแน่น เช่น ถนนดินแดง พระรามที่ 6 และถนนพหลโยธิน ซึ่งเกินมาตรฐาน 4, 3 และ 1 วันตามลำดับ สำหรับก๊าซโอโซน พบเกินมาตรฐานเป็นครั้งคราวเฉพาะพื้นที่ทั่วไปที่ห่างจากถนนในบริเวณย่านคลองจั่น และโรงเรียนบดินทร์เดชา โดยเกินแห่งละ 2 วันเท่านั้น

ปริมณฑล : ฝุ่นขนาดเล็กมีแนวโน้มลดลงเช่นกัน โดยพบเกินมาตรฐานเป็นบางวันเฉพาะในจังหวัดสมุทรปราการเท่านั้น สำหรับสารมลพิษอื่นๆ ยังอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

พื้นที่ต่างจังหวัด : ฝุ่นขนาดเล็กยังคงเป็นปัญหาอย่างต่อเนื่องในพื้นที่ ตำบลหน้าพระลาน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี ตรวจวัดได้ 22.6 - 172.0 มคก./ลบ.ม. และมีจำนวนครั้งที่เกินมาตรฐานถึงร้อยละ 38 สาเหตุ เนื่องจากอุตสาหกรรมไม่ปิดและย่อยหิน การจราจรและขนส่งที่เกิดขึ้นในพื้นที่รองลงมา คือบริเวณ อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ตรวจวัดได้ 28.2 - 177.6 มคก./ลบ.ม. และมีจำนวนครั้งที่เกินมาตรฐานร้อยละ 17.4 สาเหตุน่าจะเกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่บริเวณพื้นที่ใกล้เคียง สำหรับก๊าซโอโซนเป็นปัญหาเฉพาะในพื้นที่ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ตรวจวัดได้ 0 - 263.0 ppb มีจำนวนครั้งที่เกินมาตรฐานร้อยละ 1.5 (เกินมาตรฐาน 30 ครั้ง จากการตรวจวัด 1,953 ครั้ง)

PM₁₀ เกินมาตรฐานบริเวณริมถนนใน กทม.

พื้นที่	ต่ำสุด-สูงสุด	จำนวนวันที่เกินมาตรฐาน
1. ถนนดินแดง	35.5 - 173.3	4
2. ถนนพระรามที่ 6	63.0 - 153.9	3
3. ถนนพระรามที่ 4	17.5 - 141.6	1

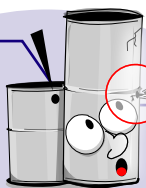
- มาตรฐาน PM₁₀ เฉลี่ย 24 ชม. = 120 มคก./ลบ.ม.(1)
- มาตรฐาน O₃ เฉลี่ย 1 ชม. = 100 ppb(2)

PM₁₀ เกินมาตรฐานใน กทม. และปริมณฑล

พื้นที่	ต่ำสุด-สูงสุด	จำนวนวันที่เกินมาตรฐาน
1. ศูนย์พันฟูอาซีพี พระประแดง	45.1 - 154.1	2
2. โรงจักรพระนครใต้	55.8 - 134.8	1
3. กรมทรัพยากรธรณี	49.2 - 160.3	6
4. ศาลากลางจังหวัด	37.3 - 159.0	2
5. การเคหะชุมชนบางพล	28.2 - 77.6	0

- (1) มคก./ลบ.ม. = ไมโครกรัม / ลูกบาศก์เมตร
 (2) ppb = หนึ่งในพันล้านส่วน

▶ ก๊าซแอมโมเนียรั่ว...อีกแล้ว

เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2548 บริษัท ลี 1991 จำกัด เลขที่ 608 ถนนอาจณรงค์ แขวงคลองเตย เขตคลองเตย กรุงเทพฯ เป็นโรงงานผลิตน้ำแข็ง ซึ่งตั้งอยู่ด้านหลังสำนักงานเขตคลองเตย ได้เกิดอุบัติเหตุก๊าซแอมโมเนียรั่วไหล เป็นเหตุให้คนงานที่กำลังทำการซ่อมแซมวาล์วจำนวน 3 คนได้รับบาดเจ็บต้องนำตัวส่งโรงพยาบาล เนื่องจากมีอาการหมดสติ เกิดแผลไหม้ตามลำตัวและแขน จากการสัมผัสก๊าซแอมโมเนียเหลวโดยตรง ศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินสารเคมี

กรมควบคุมมลพิษ ได้รับแจ้งเหตุจากศูนย์อำนวยการบรรเทาสาธารณภัย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จึงประสานข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานเขตคลองเตย ศูนย์นเรนทรและเครือข่ายอาสาสมัครกู้ภัยสารเคมี พร้อมทั้งส่งเจ้าหน้าที่เข้าตรวจสอบพื้นที่ที่มีการรั่วไหลของก๊าซแอมโมเนีย ทั้งในบริเวณโรงงานและชุมชนรอบนอก เป็นระยะทาง 20-30 เมตร พบว่าปริมาณของก๊าซแอมโมเนียดังกล่าวได้ลดลงแล้ว แต่เนื่องจากบริเวณที่เกิดเหตุ อยู่ใกล้โรงเรียนสามัคคีสงเคราะห์ และชุมชนที่มีประชาชนอาศัยอยู่หนาแน่น สำนักงานเขตคลองเตยจึงแจ้งเตือนประชาชน และนักเรียนในพื้นที่ใกล้เคียงให้อพยพห่างจากพื้นที่ในรัศมีประมาณ 300 เมตร

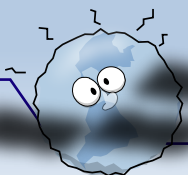
วันที่ 12 กันยายน 2548 ได้เกิดเหตุก๊าซแอมโมเนียรั่วไหลอีกครั้ง ที่จังหวัดนครราชสีมา โดยเวลาประมาณ 9.30 น. ศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินฯ ได้รับแจ้งจากศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต 5 จังหวัดนครราชสีมา ว่าเมื่อเวลาประมาณ 9.00 น. ขณะที่คนงานของ บริษัท แหลมทองโพธิ จำกัด อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา กำลังเริ่มปฏิบัติงานเกิดมีแอมโมเนียรั่วไหลออกมาจากห้องทำความเย็น เป็นเหตุให้คนงานมีอาการ วิงเวียนศีรษะ อาเจียนและเป็นลมหลายราย ในเบื้องต้นหน่วยบรรเทาสาธารณภัยของศูนย์

ป้องกันฯ เขต 5 และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้เดินทางไปยังที่เกิดเหตุเพื่อเข้าควบคุมสถานการณ์

หลังได้รับแจ้งเหตุ ศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินฯ จึงประสานศูนย์นเรนทร เพื่อให้ข้อมูลการดูแลผู้ป่วยในที่เกิดเหตุ ซึ่งสูดดมก๊าซแอมโมเนียที่รั่วไหลออกมาจากโรงงาน และประสานสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค (สสภ.) 11 จังหวัดนครราชสีมา ช่วยเหลือข้อแนะนำแก่เจ้าหน้าที่ในการระงับเหตุ และตรวจสอบจุดที่รั่วไหล รวมทั้งแนะนำมาตรการป้องกันเพื่อความปลอดภัยต่อเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และติดตามแผนระงับการฟุ้งกระจายของก๊าซแอมโมเนียสู่ชุมชนข้างเคียง ด้วยต่อมาเวลาประมาณ 10.30 น. ศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินฯ ได้รับแจ้งจาก สสภ. 11 ว่าสามารถควบคุมสถานการณ์ได้แล้ว สาเหตุเบื้องต้นทราบว่าเกิดการรั่วไหลของก๊าซแอมโมเนียบริเวณคอยล์เย็นภายในห้องทำความเย็น มีผู้ได้รับบาดเจ็บจากการสูดดมก๊าซพิษประมาณ 100 คน ต้องเข้ารับการรักษาพยาบาล จำนวน 20 คน จนกระทั่งเวลา 12.00 น. สามารถควบคุมสถานการณ์ได้ เหตุการณ์ได้บรรเทาลง กลิ่นของก๊าซแอมโมเนียจางลง จนเกือบเข้าสู่สภาวะปกติ

เหตุการณ์ก๊าซแอมโมเนียรั่วไหลที่เกิดขึ้นหลายครั้ง มีผู้ได้รับบาดเจ็บเป็นจำนวนมาก ผู้ที่เกี่ยวข้องควรหันมาให้ความสนใจและตระหนักถึงการเตรียมความพร้อม ทั้งก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุและหลังเกิดเหตุ โดยจัดอบรม และให้ความรู้ในเบื้องต้นแก่ผู้ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับสารเคมีชนิดนี้ เช่น การให้ความรู้ทางด้านเครื่องมือที่ใช้ในการป้องกันแอมโมเนียควรมีการจัดทำแผนและซ้อมอพยพหากเกิดเหตุก๊าซแอมโมเนียรั่วไหล รวมถึงแนะนำการรักษาพยาบาลเบื้องต้นเมื่อมีผู้ได้รับบาดเจ็บจากเหตุแอมโมเนียรั่วไหล เป็นต้น

▶ สกิติการตรวจแหล่งกำเนิดมลพิษ

ปี 2548 กรมควบคุมมลพิษ ได้ติดตามตรวจสอบ การจัดการมลพิษจากแหล่งกำเนิดมลพิษ ที่จะต้องถูกควบคุมตาม พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ไตรมาสที่ 4 (กรกฎาคม-กันยายน) จำนวน 4 ประเภท ได้แก่ ฟาร์มสุกร อาคารประเภท ก. (ในเขตกรุงเทพมหานคร) นิคมอุตสาหกรรมและกิจการที่มีลักษณะคล้ายกัน และการตรวจสอบ ตรวจจับและห้ามใช้รถยนต์ควันดำ

ฟาร์มสุกร

กรมควบคุมมลพิษ ร่วมกับสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครปฐม สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 5 สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด (ทสจ.) นครปฐม และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตรวจสอบการระบายน้ำทิ้งจากฟาร์มสุกรในจังหวัดนครปฐม 20 แห่ง ปรากฏว่า มีฟาร์มสุกรที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย 12 แห่ง ประกอบด้วยฟาร์มสุกรที่ระบายน้ำทิ้งมีค่าเกินเกณฑ์มาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้ง 10 แห่ง และฟาร์มสุกรที่ไม่มีระบบบำบัดน้ำเสีย 2 แห่ง

ซึ่งกรมควบคุมมลพิษได้มีคำสั่งให้ฟาร์มสุกรดังกล่าวปรับปรุงแก้ไขระบบบำบัดน้ำเสียให้มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะบำบัดน้ำเสียให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน และก่อสร้าง ติดตั้งหรือจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสีย

อาคารประเภท ก.

กรมควบคุมมลพิษ ตรวจสอบการระบายน้ำทิ้ง จากอาคารประเภท ก. ประเภทโรงแรม ศูนย์การค้าหรือห้างสรรพสินค้า โรงพยาบาลเอกชน ภัตตาคารหรือร้านค้า ตลาด อาคารชุด และมหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร 170 แห่ง ผลจากการตรวจสอบปรากฏว่า มีอาคารที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย 17 แห่ง ประกอบด้วยอาคารที่ระบายน้ำทิ้ง มีค่าเกินเกณฑ์มาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้ง 12 แห่ง และอาคารที่ไม่มีระบบบำบัดน้ำเสีย 5 แห่ง ซึ่งกรมควบคุมมลพิษ ได้มีคำสั่งให้เจ้าของ หรือผู้ครอบครองอาคารจัดการแก้ไขปรับปรุง เปลี่ยนแปลง หรือซ่อมแซมระบบบำบัดน้ำเสีย และก่อสร้าง ติดตั้งหรือจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสีย โดยกรมควบคุมมลพิษ จะได้ติดตามตรวจสอบหลังครบกำหนดคำสั่ง และดำเนินการตามกฎหมายกับเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายต่อไป

นิคมอุตสาหกรรมและกิจการที่มีลักษณะคล้ายกัน

กรมควบคุมมลพิษ ตรวจสอบการระบายน้ำทิ้งจากนิคมอุตสาหกรรม 29 แห่ง และเขตประกอบการอุตสาหกรรม 25 แห่ง ผลจากการตรวจสอบปรากฏว่า มีการระบายน้ำทิ้งมีค่าเกินเกณฑ์มาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้ง 19 แห่ง ประกอบด้วยนิคมอุตสาหกรรม 12 แห่ง และเขตประกอบการอุตสาหกรรม 7 แห่ง ซึ่งกรมควบคุมมลพิษ ได้มีหนังสือแจ้งไปยังกรมโรงงานอุตสาหกรรม การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และจังหวัดที่นิคมอุตสาหกรรมหรือเขตประกอบการอุตสาหกรรมนั้นตั้งอยู่ เพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ และติดตามผลดำเนินการปรับปรุง แก้ไขระบบบำบัดน้ำเสียของนิคมอุตสาหกรรมและเขตประกอบการอุตสาหกรรม

การตรวจสอบตรวจจับและห้ามใช้รถยนต์ควันดำ

กรมควบคุมมลพิษ ดำเนินการตรวจสอบ ตรวจจับและห้ามใช้รถยนต์ควันดำ ในพื้นที่ 3 จังหวัด ประกอบด้วยกรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ และสมุทรปราการ ซึ่งผลจากการดำเนินการปรากฏว่า

● กรุงเทพมหานคร

กรมควบคุมมลพิษร่วมกับกองบังคับการตำรวจจราจร และกรุงเทพมหานคร ตรวจสอบ ตรวจจับและห้ามใช้รถยนต์ควันดำ ด้วยการออกคำสั่งห้ามใช้ยานพาหนะ (ติดเครื่องหมาย "ห้ามใช้ชั่วคราว" หรือ "ห้ามใช้เด็ดขาด") สำหรับรถยนต์ที่มีควันดำเกินมาตรฐาน ซึ่งผลจากการตรวจสอบปรากฏว่า มีรถยนต์ถูกเรียกตรวจ ทั้งสิ้น 8,054 คัน ถูกสั่งห้ามใช้ยานพาหนะแบบ "ห้ามใช้ชั่วคราว" 2,584 คัน คิดเป็นร้อยละ 32 ของรถที่ถูกเรียกตรวจ โดยมีผู้ขับหรือผู้ครอบครองนำรถยนต์ไปยกเลิกคำสั่งห้ามใช้ยานพาหนะ 1,683 คัน คิดเป็นร้อยละ 65 ของรถที่ถูกห้ามใช้ และยังคงเหลือรถยนต์ที่ถูกคำสั่งห้ามใช้ชั่วคราว และยังไม่นำรถยนต์มายกเลิกคำสั่งห้ามใช้ยานพาหนะ อยู่ 901 คัน คิดเป็นร้อยละ 35

กรุงเทพมหานครและกรมควบคุมมลพิษ กำหนดสถานที่ยกเลิกคำสั่งห้ามใช้ยานพาหนะ 7 แห่ง โดยกรุงเทพมหานครดำเนินการ 5 แห่ง ได้แก่ กองโรงงานช่างกล (กทม.2 ดินแดง) ศูนย์ซ่อมกองโรงงานช่างกล สาขาดอนเมือง สาขาประเวศ สาขาราชบุรีบูรณะ และสาขาภาษีเจริญ ส่วนกรมควบคุมมลพิษดำเนินการ 2 แห่ง ได้แก่ สถานีตำรวจคูขุนานลอยฟ้า และกรมควบคุมมลพิษ

● เชียงใหม่

กรมควบคุมมลพิษร่วมกับกองบังคับการตำรวจจราจร จังหวัดเชียงใหม่ เทศบาลนครเชียงใหม่ ทสจ. เชียงใหม่ ดำเนินการตรวจสอบ ตรวจจับและห้ามใช้รถยนต์ควันดำ ด้วยการออกคำสั่งห้ามใช้ยานพาหนะ (ติดเครื่องหมาย "ห้ามใช้ชั่วคราว" หรือ "ห้ามใช้เด็ดขาด") สำหรับรถยนต์ที่มีควันดำเกินมาตรฐาน บริเวณถนนเชียงใหม่-ลำปาง ถนนเชียงใหม่-พร้าว และถนนเชียงใหม่-ฝาง ทุกวันจันทร์ อังคาร และพุธ ซึ่งผลจากการตรวจสอบปรากฏว่า มีรถยนต์ที่ถูกเรียกตรวจ 60 คัน ถูกสั่งห้ามใช้ยานพาหนะแบบ "ห้ามใช้ชั่วคราว" 37 คัน คิดเป็นร้อยละ 62 โดยมีผู้ขับหรือผู้ครอบครองนำรถยนต์ไปยกเลิกคำสั่งห้ามใช้ยานพาหนะ 18 คัน คิดเป็นร้อยละ 49 และยังคงเหลือรถยนต์ที่ถูกคำสั่งห้ามใช้ชั่วคราว และยังไม่นำรถยนต์มายกเลิกคำสั่งห้ามใช้ยานพาหนะ จำนวน 19 คัน คิดเป็นร้อยละ 51

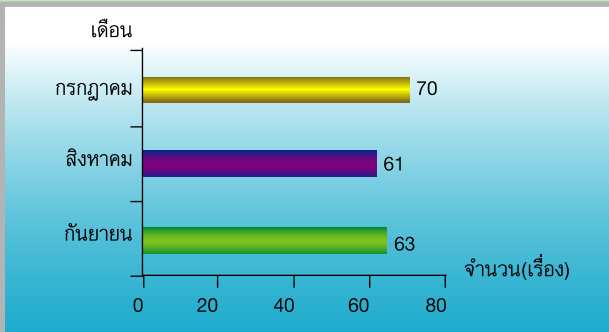
สำนักงานขนส่งจังหวัดเชียงใหม่ กำหนดสถานที่ยกเลิกคำสั่งห้ามใช้ยานพาหนะ 2 แห่ง ได้แก่ สำนักงานขนส่งจังหวัดเชียงใหม่แห่งที่ 1 (หนองหอย) และสำนักงานขนส่งจังหวัดเชียงใหม่แห่งที่ 2 (ถนนเชียงใหม่-หางดง)

● สมุทรปราการ

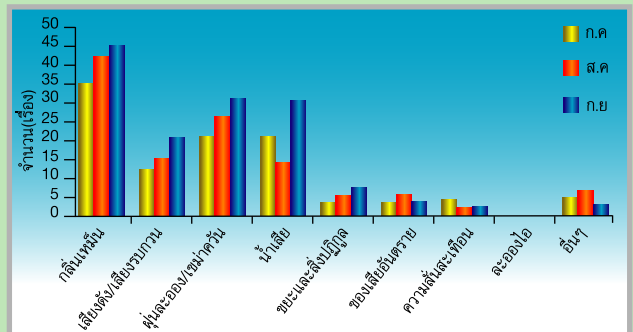
กรมควบคุมมลพิษร่วมกับกองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรปราการ เทศบาลนครสมุทรปราการ ทสจ. สมุทรปราการ ตรวจสอบ ตรวจจับและห้ามใช้รถยนต์ควันดำ ด้วยการออกคำสั่งห้ามใช้ยานพาหนะ (ติดเครื่องหมาย "ห้ามใช้ชั่วคราว" หรือ "ห้ามใช้เด็ดขาด") สำหรับรถยนต์ที่มีควันดำเกินมาตรฐาน บริเวณถนนสุขุมวิท ถนนเทพารักษ์ และถนนศรีนครินทร์ ทุกวันอังคารและวันพฤหัสบดี ซึ่งผลจากการตรวจสอบปรากฏว่า มีรถยนต์ที่ถูกเรียกตรวจ 62 คัน ถูกคำสั่งห้ามใช้ยานพาหนะ "ห้ามใช้ชั่วคราว" 21 คัน คิดเป็นร้อยละ 34 โดยมีผู้ขับขี่หรือผู้ครอบครองนำรถยนต์ไปยกเลิกคำสั่งห้ามใช้ยานพาหนะ 15 คัน คิดเป็นร้อยละ 71 และยังคงเหลือรถยนต์ที่ถูกคำสั่งห้ามใช้ชั่วคราว และยังไม่นำรถยนต์มายกเลิกคำสั่งห้ามใช้ยานพาหนะ 6 คัน คิดเป็นร้อยละ 29 สำนักงานขนส่งจังหวัดสมุทรปราการ และ ทสจ. สมุทรปราการ ได้กำหนดสถานที่ยกเลิกคำสั่งห้ามใช้ยานพาหนะ 2 แห่ง ได้แก่ สำนักงาน ทสจ. สมุทรปราการ (ศาลากลางจังหวัดสมุทรปราการ) และสำนักงานขนส่งจังหวัดสมุทรปราการ

▶ สกิติ์เรื่องร้องเรียน

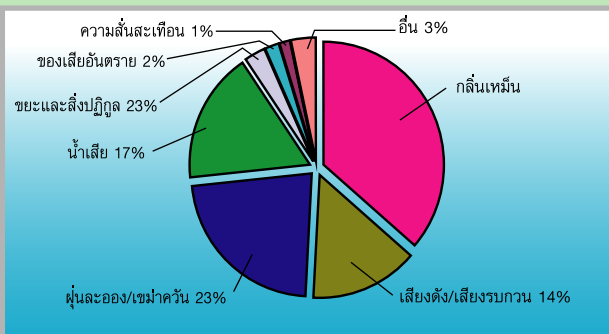
การร้องเรียนด้านมลพิษ ระหว่างเดือนกรกฎาคม - กันยายน 2548 มีจำนวนทั้งสิ้น 194 เรื่อง โดยพบว่าในเดือนกรกฎาคม 2548 มีการร้องเรียนมากที่สุด จำนวนทั้งสิ้น 70 เรื่อง (รูปที่ 1) ปัญหามลพิษที่ได้รับการร้องเรียนมากที่สุด คือ ปัญหากลิ่นเหม็นคิดเป็นร้อยละ 37 รองลงมาคือ ปัญหาฝุ่นละออง/เขม่าควัน ปัญหาน้ำเสีย และปัญหาเสียงดัง/เสียงรบกวน คิดเป็นร้อยละ 23 ร้อยละ 17 และร้อยละ 14 ตามลำดับ (รูปที่ 2 และ รูปที่ 3)

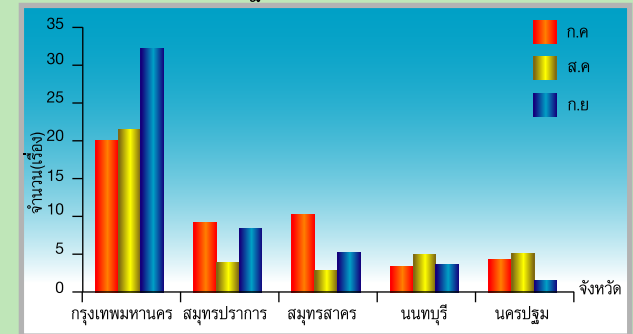
รูปที่ 1 จำนวนเรื่องร้องเรียนระหว่างเดือนกรกฎาคม - กันยายน 2548

รูปที่ 2 ประเภทปัญหามลพิษที่มีการร้องเรียนระหว่างเดือนกรกฎาคม - กันยายน 2548

รูปที่ 3 สัดส่วนปัญหามลพิษที่มีการร้องเรียนระหว่างเดือนกรกฎาคม - กันยายน 2548

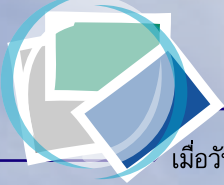
รูปที่ 4 จำนวนเรื่องร้องเรียนในจังหวัดที่มีการร้องเรียนสูงสุด 5 อันดับแรก ระหว่างเดือนกรกฎาคม - กันยายน 2548

จังหวัดที่มีการร้องเรียนสูงสุด 5 อันดับแรกระหว่างเดือนกรกฎาคม - กันยายน 2548 ได้แก่ กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ สมุทรสาคร นนทบุรี และนครปฐม ตามลำดับ โดยมีเรื่องร้องเรียนรวม 130 เรื่อง จาก 194 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 67 ของเรื่องร้องเรียนด้านมลพิษของทั้งประเทศ (รูปที่ 4 และตาราง)

กรมควบคุมมลพิษ ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่และแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการทั้งสิ้น 145 เรื่อง อยู่ระหว่างดำเนินการ 40 เรื่อง และยุติปัญหาแล้ว 9 เรื่อง

ตารางแสดง จังหวัดที่มีเรื่องร้องเรียนสูงสุด 5 อันดับระหว่างเดือนกรกฎาคม - กันยายน 2548

จังหวัด	จำนวนเรื่อง	ร้อยละ
1. กรุงเทพมหานคร	72	37
2. สมุทรปราการ	20	10
3. สมุทรสาคร	17	9
4. นนทบุรี	11	6
5. นครปฐม	10	5
รวม	130	67
จังหวัดอื่นๆ	61	33
รวม	194	100

ภาพกิจกรรม

เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2548 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เดินทางไปสำรวจสภาพคลองพร้อมพงษ์ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ ซึ่งกรมควบคุมมลพิษเลือกเป็นคลองต้นแบบสำหรับโครงการคลองสวยน้ำใส

เมื่อวันที่ 2 กันยายน 2548 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมออกตรวจสอบสภาพแวดล้อมบริเวณคลองพร้อมศรี 2 ร่วมกับปลัด กทม. (คุณหญิง ฐานนท์ ทวีสิน) และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่เขตวัฒนา (สส. ณหทัย ทิวไผ่งาม)

เมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2548 กรมควบคุมมลพิษ ร่วมกับองค์การสวนสัตว์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จัดกิจกรรม "สวนฝัน วัยใส ใส่ใจผู้พิการ" ภายใต้โครงการ การใช้วัสดุอลูมิเนียมเพื่อจัดทำขาเทียมพระราชทาน บริเวณเขาดินวนา สวนสัตว์ดุสิต กรุงเทพฯ และเมื่อวันที่ 6 สิงหาคม 2548 กรมควบคุมมลพิษ และมูลนิธิขาเทียมฯ ร่วมกับองค์การสวนสัตว์ฯ ได้ขยายการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ไปยังจังหวัดเชียงใหม่ โดยจัดกิจกรรม "รักเชียงใหม่ ร่วมใจลดมลพิษ" ภายใต้โครงการเทิดพระเกียรติ 72 พรรษามหาราชาฯ ณ สวนสัตว์เชียงใหม่ เพื่อรณรงค์ให้ใช้วัสดุอลูมิเนียมจัดทำขาเทียมและไม้เท้าพระราชทาน

เรียน

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตเลขที่ 32/2538
ไปรษณีย์สามเสนใน

กรมควบคุมมลพิษ
Pollution Control Department

ติดต่อขอทราบข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่

กรมควบคุมมลพิษ

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

92 ซอยพหลโยธิน 7 ถนนพหลโยธิน สามเสนใน พญาไท กรุงเทพฯ 10400

โทร 0 2298 2083 - 84 โทรสาร 0-2298 2085